

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **Ing. J. P.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o námitce podjatosti ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp.zn. Nao 174/2015,

t a k t o :

Soudkyně Nejvyššího správního soudu JUDr. Marie Žižková a JUDr. Lenka Kaniová

n e j s o u vyloučeny z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 174/2015.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně podala v řízení vedeném u Krajského soudu v Ostravě (sp. zn. 20 Ad 30/2015) dne 29. 5. 2015 námitku podjatosti soudkyně JUDr. Janě Záviské. Tato námitka byla předložena Nejvyššímu správnímu soudu, aby o ní bylo rozhodnuto. Nejvyšší správní soud poučil účastníky řízení, že věc je vedena pod sp. zn. Nao 174/2015 a podle rozvrhu práce bude o podané námitce rozhodovat senát, jehož členy jsou JUDr. Marie Žižková, JUDr. Josef Baxa, JUDr. Lenka Kaniová a JUDr. Filip Dienstbier, přičemž v případě dlouhodobé nepřítomnosti některého ze jmenovaných soudců může být senát doplněn některým ze soudců druhého senátu. Současně je poučil, že mají-li za to, že některý z uvedených soudců je vyloučen z projednávání a rozhodování věci pro svůj poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, mohou namítnout jeho podjatost ve lhůtě jednoho týdne od doručení tohoto vyrozumění.

Žalobkyně následně namítla podjatost soudkyň JUDr. Marie Žižkové a JUDr. Lenky Kaniové, a dále soudkyň druhého senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové. Námitku podjatosti žalobkyně odůvodnila tím, že jmenované soudkyně již dříve v její věci rozhodovaly, a tudíž „*[m]ají v uvedeném faktický poměr k věci, účastníkům, nebo jejich zástupcům*“

Soudkyně JUDr. Marie Žižková a JUDr. Lenka Kaniová se k námitce podjatosti vyjádřily tak, že k žalobkyni ani k projednávané věci nemají žádný vztah, a proto se necítí být ve věci podjaté.

Podle ust. § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci tehdy, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle ust. § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nepodjatosti soudce v konkrétním případě. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nejen na skutečně prokázané podjatosti, ale i tehdy, lze-li mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Při posuzování této otázky je tedy třeba posuzovat, zda s ohledem na okolnosti případu lze mít za to, že by soudce mohl být podjatý (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, publ. pod N 127/6 SbNU 429). Soudce může být vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci teprve tehdy, je-li evidentní, že jeho vztah k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, publ. pod N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ust. § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Odnětí věci příslušnému soudci a přikázání soudci jinému je nutno chápat jako postup výjimečný.

Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na výsledku projednávané věci. Tak je tomu v případě, kdy by soudce byl účastníkem řízení, nebo v případě, že by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen na svých právech. Vyloučen je také soudce, který získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání, např. jako svědek vnímal skutečnosti, které jsou předmětem dokazování. Totéž platí i v případě, má-li soudce k účastníkům řízení, případně k jejich zástupcům,

pokračování

příbuzenský, přátelský nebo zjevně nepřátelský vztah, příp. vztah ekonomické závislosti (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 1999, sp. zn. 2 Cdon 828/96).

V daném případě neexistují žádné důvody pro pochybnosti o nepodjatosti soudkyň JUDr. Marie Žižkové a JUDr. Lenky Kaniové z důvodu jejich poměru k věci, k účastníkům a k jejich zástupcům. Ani z tvrzení žalobkyně, ani z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by existoval vztah těchto soudkyň k dané věci a k účastníkům, který by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou schopny nezávisle a nestranně rozhodovat. Z obsahu soudního spisu také nevyplývá, že by se soudkyně JUDr. Marie Žižkové a JUDr. Lenky Kaniové podílely na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově, tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byla žalobkyně účastníkem a v němž se již tyto soudkyně podílely na rozhodování, nýbrž instancně. Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu, a následně pak v řízení o kasační stížnosti u Nejvyššího správního soudu, příp. naopak (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS).

V ust. § 8 odst. 1 poslední věta s. ř. s. je výslovně uvedeno, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Postup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování v jiných věcech proto nemůže vést k jeho vyloučení, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný. Účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při posuzování jeho podjatosti irelevantní. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, ale k tomu slouží opravné prostředky, jsou-li přípustné.

Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti žalobkyně vůči výše jmenovaným soudkyním rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

Co se týče námítky podjatosti soudkyň druhého senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové, je třeba odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34, nebo ze dne 9. 2. 2011, č. j. Nao 6/2011 - 208, v nichž bylo vysloveno, že v případě, kdy je „*účastníkem vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u nich bude shledán důvod k vyloučení (...) I při posuzování námítky podjatosti totiž nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen dotud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat.*“

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2015

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu